

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1624/2019
11.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Павле Јуришић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 301/18 од 13.12.2018. године, у седници већа одржаној 11.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 301/18 од 13.12.2018. године, тако што се жалба тужиоца одбија као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П.11779/16 од 20.11.2017.године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац Република Србија да туженој АА накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 45.000,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П.11779/16 од 20.11.2017.године одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена АА да тужиоцу Републици Србији исплати износ од 871.232,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате и да се обавезе да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 60.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 301/18 од 13.12.2018.године, усвојена је жалба тужиоца и наведена првостепена пресуда је преиначена, тако што је усвојен тужбени захтев и тужена је обавезана да тужиоцу исплати износ од 871.232,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе 27.12.2016.године до исплате и да му накнади трошкове поступка у износу од 11.250,00 динара, а одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка у износу од 60.750,00 динара. Обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 22.250,00 динара. Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено, преко пуномоћника адвоката изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду другостепеног суда, применом члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14 и 87/18) и установио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује, није предвиђена као ревизијски разлог чланом 407. став 1. ЗПП. Ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 6, 8, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане и у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП. Другостепени суд је одлучио о жалби, тако што је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и за донету одлуку изнео правне разлоге у односу на које је ревизија основана. Наводи ревизије у вези са чињеницама и оценом доказа не уживају значај, имајући у виду да је чланом 407. став 2. ЗПП изричито прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена АА рођена 1940.године са сином ББ рођеним ...1976.године имала је пребивалиште у Републици Хрватској, где је после смрти супруга као носиоца „Партизанске споменице 1941“ остварила право на породичну инвалиднину и стално месечно примање, увећано за сауживаоца сина ББ, док је на школовању, по решењима Управе за борачко инвалидску заштиту општине Петриња од 13.05.1987.године и 13.03.1988.године. По напуштању пребивалишта у Републици Хрватској у 1995.години, у избеглиштву у Републици Србији тужена је Општинској управи у ... приказала исправе којима је располагала. Тужена је иначе неука особа, зна само да се потпише. Без доношења каквог писменог акта, у Републици Србији туженој је успостављена исплата по основу права која је остварила пре избеглиштва. Успостављена исплата слови видом хуманитарне помоћи према одлуци Владе СРЈ, чија је садржина у битном утврђена. Остварена је пријављивањем тужиље са статусом избеглице која борави на територији СРЈ, а има признато право из области борачко-инвалидске заштите по савезним законима, општинском органу. Према одлуци Владе СРЈ, исплата се вршила на начин да надлежни општински орган доставља налоге за исплату Банци Поштанске штедионице АД. Услови за исплату су били ти да лице има статус избеглице и борави на територији СРЈ и да испуњава услове за остваривање и коришћење признатог права прописане законом. Такви корисници су и даље у исплати наведених права, али сада из буџета Републике Србије, па тако и тужена. Син тужене ББ завршио је школовање још у 1995.години, а напунио 27 година дана ...2003.године. Решењем општинске управе ..., Службе за општу управу и друштвене делатности од 22.08.2016.године, које је потврђено решењем донетим у другостепеном поступку 13.09.2016.године, утврђено је да је туженој као корисници породичне инвалидине и сталног месечног примања као члану породице умрлог носиоца Партизанске споменице 1941.године, неосновано исплаћиван износ наведених

права увећан за сауживаоца (сина) за период од 01.02.2006.године до 31.01.2016.године, те колико износе неправилно исплаћени износи по основу којег права, те у укупном износу 871.2332,00 динара, а да ће се у посебном поступку решити о повраћају неправилно исплаћеног износа. Тужба ради исплате наведеног износа поднета је 27.12.2016.године. Утврђено је да тужила до пријема решења од 22.08.2016.године није знала да јој је неосновано исплаћиван износ примања увећан за сауживаоца, сина ББ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев као неоснован, уз схватање да тужилац нема право да захтева враћање утуженог износа, јер је вршио исплате иако је знао, односно морао знати да није дужан платити. Суд је ценио да је орган управе био дужан да поступа у складу са стандардима стручне пажње, да му није могло остати непознато да за лице које је навршило 27 година право на накнаду односно увећање престаје по сили закона, да је орган био дужан да по службеној дужности правовремено донесе одговарајуће решење да се туженој умањује износ новчане накнаде на име сина, почев од ..2003.године, а да такво решење није донето, већ је државни орган услед свог несавесног поступања наставио да туженој 14 година исплаћује увећану накнаду, иако је основ престао, о чему је знања морао имати. У правним разлозима оцене о неоснованости захтева за враћање исплаћеног, суд се позвао на члан 211., члан 213. и члан 216. Закона о облигационим односима. Уз наведено, првостепени суд је основаним оценио приговор застарелости потраживања, позивом на члан 371. наведеног закона.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда о неоснованости захтева за повраћај више исплаћене накнаде од припадајуће, уз дате разлоге за другачију оцену, при којој прихвата да тужилац јесте био дужан сам да уочи да је најкасније ...2003.године престало право тужене да остварује било каква примања за сина који је тада напунио 27.година, као и да донесе одговарајуће решење, али сматра да не постоји пропис по коме би због свог пропуста да то учини тужилац био лишен права да захтева враћање износа који је тим пропустом тужена стекла без основа. Уз наводе да неукост и незнање тужене, и њена савесност или несавесност при примању спорних исплата, нема утицаја на њену обавезу да врати стечено без основа, другостепени суд је обавезао тужену на исплату траженог износа са законском затезном каматом почев од утужења до исплате, применом члана 210., члана 277. и члана 324. ЗОО. При том, другостепени суд сматра да је приговор застарелости делимично основан, али да тужена на којој је терет доказивања основаности приговора и износа застарелог дела потраживања, није предложила никакав доказ на ту околност, те да стога суд нема могућности да износ наведен у правноснажном решењу органа управе умањи за било који део.

Ревизија тужене основано указује да је побијаном пресудом другостепеног суда погрешно примењено материјално право.

Врховни касациони суд не прихвата правно становиште другостепеног суда. Предмет спора је потраживање накнаде више исплаћеног износа за период од 01.02.2006.године до 22.08.2016.године. Повраћај исплаћеног је тражен тужбом поднетом 27.12.2016.године, без спецификације о исплатама вршеним у наведеном периоду. Решењем органа управе од 22.08.2016.године је утврђено да је корисници права неправилно исплаћен износ за сауживаоца, сина. У том решењу, као и у судском поступку, је утврђено да је син тужене завршио школовање у 1995.години. Још тада је

могла бити ускраћена исплата увећања по праву оствареном у Републици Хрватској, али пропустом органа у Републици Србији то није учињено. Исплата је настављена да се врши на претходно успостављени начин током низа наредних година, без службене провере о даљој испуњености услова за исплату увећања за сауживаоца, које је по решењима о признатим правима било орочено до завршетка школовања сина тужене. Друга решења нису доношена, није решавано о правима, све до решења од 22.08.2016.године којим су утврђене неправилности у исплати, као меродавне за ускраћивање исплате оног што више не припада. За дотада исплаћено, тужилац нема право да захтева повраћај из разлога наведених у првостепеној пресуди, које ревизијски суд прихвата као правилне, при том имајући у виду да је основ за исплату увећања отпао у 1995.години и да је приговор застарелости основан.

На основу изложеног и члана 416. ЗПП, Врховни касациони суд је преиначио побијану пресуду и одлучио као у изреци.

О трошковима ревизијског поступка је одлучено на основу члана 165. став 2. ЗПП. Тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове за састав ревизије. Тужена не подлеже таксеној обавези.

Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић